

Vad innebär ekumeniken?

av

Susan Vankó

(Järnboås, 1 juli, 1994)

Översättning: Lennart Wiberg

”Vet ni inte att den som förenar sig med en sköka är en kropp med henne? Det heter: *De två skall bli ett kött.* Men den som är förenad med Herren är en ande med honom.” (1 Kor 6:16, 17).

”Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: *Jag skall bo hos dem och vandra med dem, och jag skall vara deras Gud, och de skall vara mitt folk.* Därför säger Herren: *Gå ut från dem och skilj er från dem och rör inte vid något orent. Då skall jag ta emot er, och jag skall vara er Fader, och ni skall vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmåttige.*” (2 Kor 6:16-19).

Vad betyder egentligen ordet ”ekumenik”? Det härstammar från ett grekiskt ord – ”oikumenè” – som betyder ”hela den bebodda jorden”. I ordet ”ekumenik” finns alltså betydelsen att den ekumeniska rörelsen strävar efter enhet mellan kristna över hela jorden, men inte bara mellan kristna utan mellan alla religionerna på hela jorden. Och mer än så: Genom denna religiösa enhet vill den också nå en politisk enhet på jorden.

I ordet ”ekumenik” finner vi alltså vad den strävar efter – att ena hela den bebodda jorden, religiöst och politiskt. Upp 16 och Upp 19 m. fl. talar om detta, vilket visar ekumenikens stora betydelse för vår tid.

Den ekumeniska rörelsens bekännelse kallas ”den grundläggande formeln” och författades 1961 av Kyrkornas Världsråd under dess tredje stora möte¹. Topporganisationen på den ekumeniska rörelsen är Kyrkornas Världsråd. Den ekumeniska rörelsens bekännelse säger att ”Kyrkornas Världsråd är en **gemenskap av kyrkor**, vilka bekänner Herren Jesus Kristus som Gud och Frälsare enligt Bibeln och därför försöker att tillsammans uppfylla den gemensamma kallelsen till den ende Gudens - Faderns, Sonens och den helige Andes - ära”.

Tre saker bör uppmärksammas i den här bekännelsen:

För det första: ”Gemenskap av kyrkor” är en obiblisk uppfattning. Man hänvisar här ofta till Joh 17:e kapitel respektive Joh 10:16, det vill säga att alla får slutligen skall bli en hjord. Joh 17:8-9 talar inte om kyrkornas enhet. Jesus betonar i dessa verser att han inte ber för hela världen. Jesus ber här för dem som tagit emot Jesus genom att ta emot Hans Ord (v 8). I Joh 17:8-9 talas inte om världens enhet eller kyrkornas enhet, utan endast om enheten i Kristus genom sanningens Ord. Det är så Joh 10:16 skall förstås: ”*De är inte av världen, liksom inte heller jag är av världen.*” Guds folk skall lyssna till Herdens röst genom att lyssna till Hans Ord. Upp 18:e kapitel visar

¹Den moderna ekumeniken härstammar från 2:a Vatikankonsiliet i Rom 1962-1965. Ett av huvudsyftena med denna var att föra de protestantiska samfundet tillbaka till påvemakten. Påvemakten hade fram till detta konsilium kallat protestanterna för kättare, men efter detta möte kallades de ”separerade (åtskilda) bröder”, vilket underlättade dialogen mellan protestanter och katoliker och därmed också möjligheterna att ena dessa två grupper som varit skilda åt sedan reformationen på 1500-talet. Historien från detta konsilium fram till i dag (år 2022) har visat att de allra flesta protestantiska samfund har närmat sig påvemakten läromässigt, framför allt genom att de protestantiska samfundet tonat ner de läror som tidigare åstadkom splittring mellan katoliker och protestanter. (Översättarens kommentar)

den bibliska uppfyllelsen av detta. Uttrycket ”gemenskap av kyrkor” är alltså obiblskt, eftersom Bibeln inte talar om gemenskap av kyrkoorganisationer, vilka står för en blandning av sanning och villfarelse.

För det andra: Man förväntar sig av en trosbekännelse att man räknar upp vissa tros punkter. Men här nämns endast två tros punkter. Den ena är att Kristus är Gud, Herre och Frälsare. Den andra är treenigheten (Fadern, Sonen och den helige Ande). Allt annat är alltså oväsentligt. Dessa två punkter är de enda kraven på enhet. Jesus sade emellertid att vi skall leva ”*av varje ord som utgår från Guds mun*” (Matt 4:4). Enligt missionsbefallningen skall vi gå ut och lära ”*dem att hålla allt vad jag har befallt er*” (Matt 28:20).

För det tredje: ”Tillsammans uppfylla den gemensamma kallelsen” säger deras deklaration. Det innebär att vi måste acceptera alla kyrkor som Guds sanna, äkta, kyrkor om de uppfyller den ekumeniska rörelsens bekännelse. Om Sjundedags-Adventistsamfundet går med i denna rörelse erkänner vi (SDA) att de andra kyrkorna i denna rörelse också är Guds sanna, äkta, kyrkor – vilket i så fall vore ett svek mot vårt budskap. Detta erkännande skulle då gälla hela den ekumeniska rörelsen. **A)** Det innebär att vi inte skall evangelisera på samma områden. Om till exempel baptisterna evangeliserar eller arbetar i ett område, då skall inte andra samfund missionera eller arbeta där. Man kommer överens om att man inte missionerar på varandras områden. Det är en logisk följd av deras trosbekännelse om en gemensam kallelse. **B)** *Proselytismen* fördöms också inom den ekumeniska rörelsen (det vill säga försöka ”dra” folk från det ena samfundet till det andra). Detta är den största synden man kan begå inom den ekumeniska rörelsen och

innebär förnekande av ”den gemensamma kallelsen” och den kristna enheten. Vi sjundedagsadventister har emellertid uppfattningen att det fullständiga evangeliet skall förkunnas för världen, genom de tre änglarnas budskap.

Inom ekumeniken börjar mer och mer den synpunkten dominera att vi skall visa upp en synbar enhet. Denna uppfattning har framför allt framförts under de senaste tio åren². Läror betyder inte mycket här. Dopet skall erkännas mellan de olika ekumeniska samfund, men det går lika bra med barndop som vuxendop. Eucharist (den katolska nattvarden) eller olika slags nattvard är den andra läran som erkänns ömsesidigt. Den tredje läran är tjänandet, vilket innebär att man skall ta emot präster och predikanter från andra samfund i sitt eget samfund. Syftet är att hos medlemmarna skapa inställningen att det inte spelar någon roll vilket samfund predikanten kommer från som man lyssnar på i predikstolen. Alla kyrkor är ju likvärdiga i den ekumeniska rörelsen. Den fjärde läropunkten där man söker enhet är liturgin (gudstjänstordningen). Det kan vara fråga om ”Fader vår”, gemensam bibelöversättning mm. Det s k Lima-dokumentet tar upp detta.

Trots att ekumeniken ursprungligen grundats av protestanter är det katolska idéer som mer och mer tar över ekumeniken. De ortodoxa anslöt sig senare än protestanterna. Katolikerna anslöt sig ännu senare, som tredje part. I den ekumeniska rörelsen försvann allting som varit protestantiskt, och katolicismen tog överhanden.

Det fattas en sak i ekumeniken, nämligen påvens överhöghet (det påvliga primatet) för att nå riktig ekumenisk enhet. Inom viktiga protestantiska kretsar säger man att den snabbaste vägen till kristen enhet är att

²Räknat från 1994 då författarens föreläsning ägde rum.

acceptera påven, dvs acceptera ledningen av en enda människa (som styr allt annat) – påven. Protestanter påstår då att argumentet för detta är att man ser en reformerad påvemakt. Man ser den nuvarande påven (Johannes Paulus II)³ som kristuslik. Protestanter vill se påven som synlig ledare. Det är en bit dit, men tendensen är mycket stark idag⁴.

Följande citat från det ekumeniska organet "Faith and Order" befäster det som sagts ovan. 1993 sades följande i slutdokumentet i ett stort ekumeniskt möte (världskonferens) i Santiago: "Det finns ingen väg tillbaka från målet, den synbara enheten. Det finns inte heller någon väg tillbaka från den ekumeniska rörelsen i vilken strävandet efter kyrkornas enhet kopplas samman med förpliktelsen att lösa världens problem."

Denna enhet kommer att byggas upp mer och mer och leda till söndagslagstiftning. Allt detta accepteras. När man nått världsomfattande enhet och bildat religiös moral i några få saker tar man nästa steg och stiftar söndagslagar. Det kommer att likna det som skedde på den romerske kejsaren Konstantin den Stores tid. Ellen G. White skriver om detta i *Den stora striden*, s 505 (*The Great Controversy*, s 588, 589): "Katoliker, protestanter och icke-kristna kommer utan åtskillnad att formellt acceptera fromhet men sakna dess kraft. De ser i denna sammanslutning en storartad rörelse för världens omvändelse och inledandet av det länge väntade 'tusenårsriket'".

Detta kommer att bli den period som Bibeln talar om: "**När folk säger: 'Fred och trygghet', då drabbas de av undergång lika plötsligt som smärtan kommer över en kvinna**

³ "Han var påve från den 16 oktober 1978 till sin död den 2 april 2005. Hans mer än 26 år långa pontifikat är ett av historiens längsta." (*Citerat från Wikipedia av översättaren.*)

⁴ Detta stämmer även nu, och kanske i även större omfattning än 1994 då författarens föreläsning ägde rum. (*Av översättaren.*)

som skall föda, och de slipper inte undan." (1 Tess 5:3). Man menar att Guds rike skall komma hit till jorden under 1000 år (enligt deras tolkning av Upp 20:2). Man kommer att påtvinga människorna en religiös moral för att förverkliga det (detta beskrivs i Upp 13:11-18).

Den ekumeniska rörelsen har kommit i nära kontakt med den karismatiska rörelsen under den senaste tiden. Den förstnämnda ser en stor Guds kraft i den karismatiska väckelsen, ja till och med i spiritismen. Under Kyrkornas Världsråds världskonferens i Canberra (Australien) 1992 framträdde en kvinnlig pastor från ett evangeliskt samfund i Syd-Korea. Hon anordnade en spiritistisk seans framme på podiet och åkallade andarna hos sanningens martyrer innan hon började sitt tal. Hon utförde detta genom en gammal, hednisk, koreansk ceremoni. Vissa ortodoxa närvarande medlemmar blev häpnade och sade att detta världsmöte var helt demoniskt. De ville till och med utträda ur Kyrkornas Världsråd. Ledaren för mötet försvarade emellertid den kvinnliga pastorns spiritistiska agerande.

I det nämnda citatet av Ellen G. White är spiritismen bundsförvant med katolicismen och protestantismen i slutstriden (se *Den stora striden*, s 505). Just nu vill den ekumeniska rörelsen befästa sitt förbund med spiritismen – och förstärka det.

Kännetecknande för den ekumeniska rörelsen är avsaknaden av tro. Det är en avgudadyrkande modern kristendom, eftersom det ärmänniskan som står i centrum, inte Gud⁵. I den verkliga gudsfruktan står Gud och Hans Ord i centrum, och det innebär att vi skall formas till Hans avbild. En ekumenisk kristen lekmanakongress i Montreal 1993 hade följande mening i slutdokumentet: "Jesus kommer till de små kyrkorna och till de stora

⁵ Även om den ekumeniska rörelsen kännetecknas av avsaknad av tro, finns det ändå uppriktiga och sanna kristna där som inte förstår ekumenikens sanna väsen och slutmål. (*Av översättaren.*)

katedralerna. Han prisar de olika trosuppfattningarnas mångfald. Jesus citerar fritt från mänsklighetens heliga böcker ⁶.”

Översättarens tillägg: Sedan 1994, då detta föredrag hölls av Susan Vankó, har de ekumeniska strävandena utvecklats ytterligare. Den katolska kyrkan har gjort gemensamma uttalanden med bland annat den ortodoxa kyrkan, det metodistiska världsrådet och reformkyrkornas världssallians. Allt talar för att denna utveckling kommer att fortsätta. Fler och fler kyrkoledare leder sina samfund allt närmare romersk-katolska kyrkan.

En av de viktigaste ekumeniska händelserna under senare tid är den gemensamma deklARATIONEN mellan katolska kyrkan och det lutherska världssamfundet – ”*Joint Declaration on the Doctrine of Justification*” (gemensamt tillkännagivande beträffande läran om tillräknad rättfärdighet) 31 oktober 1999.

Men katolska kyrkan har en annan förståelse av syndernas förlåtelse (tillräknad rättfärdighet) än vad Martin Luther hade. Luther menade att vi får Guds förlåtelse av nåd genom en levande tro på Jesus Kristus. Han hade uppfattningen att vi ångerfullt skall gå personligen och direkt till Gud med våra synder. Detta har bibliskt stöd, se Matt 11:28-30, 1 Joh 1:7, 9 m fl. Katolska kyrkan, däremot, påstår att vi inte skall gå till Gud utan till (katolska) kyrkan för att få syndernas förlåtelse av denna kyrka. I *The Catholic Encyclopedia*, artikeln *Botgöring*, under avdelning *Bekännelse*, kan vi läsa följande:

”Syndabekännelse (i bikten) är bekännelsen av ens egna synder som görs inför en tillbörligt auktoriserad präst med avsikt att få förlåtelse för dem.”

⁶Böcker, i plural form. Alltså jämför ekumeniken de olika religionernas heliga böcker med varandra. (Av översättaren.)

Nuvarande påven Franciskus sade följande inför en offentlig publik:

”Det är farligt för någon att tro att han eller hon kan ha ett personligt och direkt förhållande med Jesus Kristus...inget personligt förhållande med Jesus är möjligt utan påvens och katolska kyrkans medling.” (citerat i *Catholic News Service*, 25 juni, 2014).

Den katolska kyrkan påstår att den kan ge syndernas förlåtelse som medlare mellan Gud och människan. Bibeln, däremot, lär oss att vi endast kan få syndernas förlåtelse av Guds nåd, genom tron på Jesu död och medlartjänst inför Fadern, se 1 Tim 2:5,6; Hebr 8:6-12.

Den katolska kyrkan påstår att den frälsande nåden – som innefattar förlåtelse och lydnad – ges genom katolska kyrkans sju sakrament – dopet, botgöringen, nattvarden, konfirmationen, äktenskapet, de heliga ordnarna (gäller bara biskopar, präster och andra tjänstemän inom katolicismen) samt de sjukas smörjelse. Men detta är gärningslära. Som tidigare visats kan vi få den frälsande nåden endast genom en levande tro på Jesus Kristus, se Apg 4:10-12, Ef 2:8-10. En levande tro på Jesus medför automatiskt goda gärningar, som en följd av den helige Andes verk i hjärtat, se Rom 8:11, 1 Joh 4:19, Jak 2:17, 18. Syndernas förlåtelse är vår rätt till himlen, se 1 Kor 15:3, 2 Kor 5:19. Helgelsen gör oss passande för himlen, se Gal 5:16-24; 1 Tess 5:23; Upp 21:8, 27. Syndernas förlåtelse och seger över synden är nödvändigt för att få evigt liv.

I juli 1995 skrev de stora lutherska och katolska kyrkorna *Conference of European Churches* (CEC) och *Catholic Bishops Conference of Europe* (CCEC) ett gemensamt dokument - Charta Oecumenica – där det bland annat står: ”**Ända tills vi nått fullständig kyrklig enhet** har vi för avsikt att arbeta tillsammans på alla de områden där inga stora skillnader i övertygelse kräver att vi handlar enskilt.”

Katolska kyrkan gjorde följande kommentar efter ekumenik med evangelikaler från USA

2014:

”Vad krävs för att åstadkomma det första påvliga handslaget någonsin med höjda armar ('high five'). Uppenbarligen ett möte med amerikanska TV-evangelister. Denna handrörelse inträffade under ett tre timmar långt möte mellan påven Franciskus och TV-evangelisterna från Texas, Kenneth Copeland och James Robinson, bara veckor efter det att påven mötte TV-evangelisterna Joel Osteen och andra religiösa ledare. Vid mötet, som ägde rum den 24 juni (2014), sade Robinson att han blev så rörd av påven Franciskus budskap om evangeliet att han bad översättaren att han skulle be Franciskus om ett handslag med höjda armar ('high five'). Påven accepterade det, höjde sin arm och slog med flata handen i Robinsons handflata.” (*National Catholic Reporter*, 9 juli, 2014).

Den katolska gruppen *United States Conference of Catholic Bishops* gjorde följande uttalande den 18 februari 2022 (genom *Public Affairs Office*):

”Den ekumeniska dialogen mellan den romersk-katolska kyrkan och reformerta kyrkor i USA har tillkännagett tre viktiga nya utvecklingar när det gäller den pågående ekumeniska diskussionen. (Anm. reformerta är anhängare av de av Zwingli och Calvin skapade samfundet under reformationen). *The U S Conference of Catholic Bishops* (USCCB) deltar i en dialog med den presbyterianska kyrkan (kalvinister) i USA, den reformerta kyrkan i Amerika, Kristi förenade kyrka och den kristna reformerta kyrkan i Nordamerika, genom sin kommitté för ekumeniska och interreligiösa angelägenheter. Den första omgången av samtal när det gäller denna reformerta-romersk-katolska dialog började strax efter det andra Vatikankonciliet (1962-65), som öppnade dörren för ekumeniska diskussioner. I den senaste utvecklingen gör USCCB och var och en av de reformerta kyrkorna som deltagit i dialogen dokumenten från de föregående två omgångarna av dialoger tillgängliga. Dessa dokument koncentrerar sig på dopet, eucharisten eller Herrens nattvard, samt på församlingen.

- 1) Det levande vattnet (2003-07, koncentrerar sig på dopet)
- 2) Livets bröd (2007-10, koncentrerar sig på eucharisten/Herrens nattvard)
- 3) Kristi enda kropp (2012-19, koncentrerar sig på tjänande och auktoritet i församlingen)

Det kan särskilt nämnas att ”det levande vattnet” resulterade i ”gemensam överenskommelse när det gäller ömsesidigt erkännande av dopet”, där de reformerta kristna och katoliker erkänner varandras praktiserade dop.

Två medlemmar från de två tidigare omgångarna av dialoger, fader Dennis Tamburello från *Siena College* i Loudonville, New York, och dr Ronald J Feensta från *Calvin Theological Seminary* i Grand Rapids, Michigan, håller på att förbereda en studiehandledning grundat på dokumenten från dessa två omgångar av dialoger. Denna studievägledning heter preliminärt ”*Learning from One Another: A Study Guide for Reformed-Roman Catholic Dialogue*” (Att lära från varandra: En studievägledning för dialog mellan reformerta och romerska katoliker) och är avsedd för att användas i lokala ekumeniska diskussioner.

Dialogen skall börja en ny omgång av diskussioner i ämnet tillräknad rättfärdighet och rättvisa, som skall inledas med ett möte i Chicago 2022.” (slut på citatet).

På *World Council of Churches* (WCC) hemsida (ekumenik) kan följande läsas:

Interreligiös dialog främjar holistisk reflection över klimatförändringar inför COP 27 i Egypten (7-18 november 2022).

”Den 6:e november 2022, dagen före den officiella invigningen av FN:s klimatkonferens (COP 27) i Sharm el – Sheikh i Egypten, samlades representanter från olika religioner i Qesm Sharm Ash Sheikh, eller The Heavenly Cathedral, hem för församlingar i den koptisk-ortodoxa kyrkan, för att dela med sig av sina perspektiv på klimatkrisen.

Dialogen organiserades av Interfaith Liaison Committee, en plattform som leds gemensamt

av World Council of Churches (WCC), genom vilken många partner kan relatera till United Nations (FN:s) Framework Convention on Climate Change under klimatsamtal.

Evenemanget före COP 27 började med hälsningar från Fader Andrawes Samir från den koptisk-ortodoxa kyrkan. ”Jag önskar er av hela mitt hjärta ett lyckat möte för mänsklighetens skull, för världens skull och för bevarandet av universums skatter. Min frid och mina välsignelser vare med er alla.”

Pastor Henrik Grape, chef för WCC-delegationen vid COP 27, redogjorde för programmet, som följde Talanoa Dialog-metoden, för att presentera människors initiativ, oro och förhoppningar. ”Efteråt går vi till smågrupper med människor från olika trostraditioner för att reflektera över hur vi kan vara en del av den stora övergången från klimatkrisen”, säger Grape.

Under en paneldiskussion kom Romario Dohmann, från den evangeliska kyrkan i Rio de la Plata (Argentina – Paraguay – Uruguay) och en elev från WCC EcoSchool on Water, Food and Climate Justice, ihåg att ungdomar över hela världen har varit på frontlinjen för demonstrationer som kräver brådskande åtgärder för att tackla klimatförändringarna på lokal och global nivå. ”Vårt kristna ansvar kallar oss att acceptera vår roll som en del av en gudomlig och perfekt skapelse. Det är från denna plats kyrkor och människor mobiliserar, ökar medvetenheten och tar initiativ för att uppnå klimaträttvisa”, sade den unga rösten. ”Vi vet att Gud älskar sin skapelse”, sade Ray Minniecon, som representerar en inhemsk röst från den anglikanska kyrkan i Australien. ”Men ibland verkar det som om mänskligheten hatar den eftersom de sätter på vilka man skadar, förstör och är hänsynslös mot skapelsen är kriminella. Och på något sätt måste kyrkan, religionerna och regeringarna komma till en tid när de omvänder sig och säger, nej, vi har gjort fel, inte bara mot folket i landet utan också mot Skaparen som skapade det. Det är ditt ansvar.”

Efter att ha lyssnat på olika bidrag indelades deltagarna i små grupper för dialog. Evenemanget avslutades med en interreligiös gudstjänst, där människor samlades i bön för

de två kommande veckornas kollektiva arbete för att främja klimaträttvisa.

Den interreligiösa sammankomsten, också i andan av Talanoa-dialog, erbjöd en möjlighet att skapa ett interreligiöst Talanoa-rop från rösterna vid COP 27 som uttrycker oro, krav och förhoppningar som skall framföras till United Nations (FN:s) Framework Convention on Climate Change Executive Secretariat.” (Slut på citatet från WCC:s hemsida).

Mycket talar för att strävan efter att rädda miljön kommer att få en allt större betydelse när det gäller att stärka ekumeniken och driva den framåt.

Bibelns budskap i Upp 18: 1-6 är en direkt motsats till de ekumeniska strävandena till enhet kring obibliska läror samt även till enhet kring några bibliska läror, medan andra bibliska läror ”sopas under mattan”, och är därför en uppenbar risk för frälsningen, eftersom *”sanningen skall göra er fria”* (Joh 8:32) från synden (blandningen av sanning och villfarelse är alltid farlig). *”Den laglöses ankomst är ett verk av Satan och sker med stor kraft, med lögnens alla tecken och under och med all slags orättfärdighet som bedrar dem som går förlorade, eftersom de inte tog emot sanningen och älskade den, så att de kunde bli frälsta.”*(2 Tess 2:9, 10).

”Fallet, fallet är det stora Babylon! Det har blivit en boning för onda andar, ett tillhåll för alla orena andar och ett näste för alla orena och avskyvärda fåglar. Ty av hennes otukts vredesvin har alla folk druckit...Gå ut från henne, mitt folk, så att ni inte tar del i hennes synder och drabbas av hennes plågor. Ty hennes synder har nått upp till himlen...” (Upp 18:1-6).